

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés egész évre - - - 12 korona.
fél évre - - - 6 "
negyed évre - - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
Nyilttér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Vármegyénk ünnepe.

Két nap múlva Alsó-Fehér vármegye díszes székháza fényes ünnepek színtere lesz. Szombaton d. e. 10 órakor a vármegye közönsége közgyűlést tart ujonnan kinevezett főispánja, magyar-germánmonostori br. Kemény Árpád beiktatása céljából.

Hisszük és reméljük, hogy ezzel az aktussal, melyet a vármegye és e város közönsége igaz lelkesedéssel valóságos ünneppé avat, lezárulnak hosszú időre, talán örökre az abszolút korszak sötét aktái.

Hisszük és reméljük, hogy a hosszú és szomorú válság nagy tanulságai nem tűnnek el nyom nélkül fejünk felett helyreállt alkotmányos életünkben; hanem még izzóbb hazaszeretetre, még fokozottabb, éberebb munkára és összetartásra fognak bennünket serkenteni.

Hála a Gondviselésnek, a komor, hideg és dermedt éjszaka után hirtelen, váratlanul sütött ki a magyar szabadság régen sóvárgott napja. Világosság lett. Világosság, mely áldást és békét hozott a polgároknak és termékenységet a magyar rónának. Ez a világosság újból glóriát vont a hármaskör felett lebegő magyar koronára. De glóriát vont a nagy nemzeti küzdelem vezéreinek homlokára is, mert mindnyájan mély bölcsességgel s igazi önmérséklettel keresték föl az utat, melyen király és nemzet a haza felvirágzására együtt haladhat.

A lezajlott harcban a nemzeti eszme ha nem is diadalmaskodott, de mindenestre tért hódított. Ennek bizonyossága az új kabinet új irányokkal. Élő bizonyossága, hogy Alsó-Fehér vármegye közönsége olyan fiatal főurat installálhat, kinek zsenge ifjúsága óta legszebb álma édes magyar hazánk gazdagsága és függetlensége volt.

Mit mondjak, ki ő, kit a jó sors nehéz helyzetünkben vezérünknek küldött? Születésére nézve főúr, gondolkodására nézve polgár. Főúr az átlagos főurak hibái nélkül, és polgár a polgárság legszebb erényeivel. Magas műveltségű egész ember telve szerénységgel és ideális törekvésekkel. Egy munkás ember, ki fiatalos daczára dolgozott és

dolgozik — nem magáért, de másokért, — hogy jót tegyen; s hogy azt a földet, melyet őseitől örökölt, magyarnak tartsa meg. Politikai és közigazgatási iskolázottságát Szilágy megyében, a nagy Wesselényiek hazafias talajában nyerte. Szeretetet és igazságosságot hoz magas állásába; szeretetet a jók és igazak jutalmazására és szigorú igazságosságot a közélet tisztaságára.

Üdvözljük tehát és fogadjuk mi is őt mély tisztelettel és igaz lelkesedéssel; és mondjuk el, hogy igen nagy örömmel és reménnyel várjuk. Mert nevéhez kapcsolva látjuk mindazt, a mi jó, a mi nemes, s a mi vármegyénket ujólag egy szebb jövő felé vezetheti.

Dr. Varró László.

Tájékoztató

Méltóságos magyargermánmonostori

Báró KEMÉNY ÁRPÁD főispán úr
ünnepi beiktatásának rendjéről Nagyenyeden, 1906. év
június hó 30-ik napján.

1. A reggel 8 órai gyorsvonattal érkező vendégek fogadása a vasúti állomásonál.
2. Fél 9 órakor Csombordra kivonuló közönség és kocsi gyülekezése a városház előtti téren.
3. 9 órakor indulás Csombordra.
4. 9/10 órakor a városba érkező főispánt a diszkapunál fogadja dr. Varró László, Nagyenyed város polgármestere.
5. Főispán és kíséretének felvonulása a vármegyeház elé, a melynek bejáratánál a vármegye közönségének nevében fogadja Szász József alispán.
6. 10 órakor diszközgyűlés és beiktatás.
7. Közgyűlés után a küldöttségek tisztelgése.
8. Délután 2 órakor a főispán úr ünnepi ebédet ad.

*
Esti 8 órakor a sétaterén a nagyenyedi függetlenségi kör a főispán úr ő méltósága tiszteletére táncestélyt rendez.

Az autonomia erősítése.

Kétségtelen, hogy a törvények szerkesztésének a technikája tökéletlen. Törvényeink szövege nem elég szabatos és törvényeink oly szélessé és erőssé tették a kormány hatalmát, hogy ellene a törvényhatósági intézmény éppen úgy, mint maga a parlament is, csak nagy erőfeszítéssel képes megvédeni az alkotmányt és kikényszeríteni a törvényes kormányzást, ha a kormány el van szánva az erőszak eszközt igénybe venni.

De akár jók a törvények, akár rosszak, akár nagy hatalmat ad a törvény a közép-ponti hatalomnak a municzipiumokkal szemben, akár kisebbet; az a kormány, mely az erőszakosságokra el van határozva, ha intézmények és emberek nem állanak útjába hatalmaskodásának, mindig elég erős lesz arra, hogy a fegyveres erőre támaszkodva, törvénytelen akaratát érvényesítse s mindig elég agyafurt lesz arra, hogy a törvényeknek oly értelmet adjon, a mely rendelkezéseinek és intézkedéseinek a törvényesség látszatát adja.

De nem is helyes, ha a törvények minden eshetőséget előre akarnak szabályozni és ha a végrehajtó hatalmat minden téren igen szoros korlátok közé akarják szorítani. Az ilyen törvények igen merevvé teszik az állami szervezet működését, a nélkül, hogy a felremagyarítás lehetőségét kizárnák. Minél bőbeszédűebbek a törvények, annál nehezebb labirintusukban eligazodni, annál inkább keveredik ellenmondásokba a törvényhozó és annál könnyebben használhatja föl ezeket az ellenmondásokat a törvénytelen vagy erőszakos hatalom a maga céljai javára.

De a mint a kormányhatalom erejének törvényekben való kifejezett biztosítása veszedelmes lehet a szabadságra és az alkotmányra, éppen úgy a municzipalizmusnak a kormányhatalommal szemben törvényszövegekben való biztosítása valamely nagyon is skrupulózus kormánynyal szemben veszedelmes lehet az állam egységére és fennmaradására. A törvényszöveg nagyon kétélű fegyver, mert az emberi elme is nagyon tökéletlen arra, hogy jó és minden eshetőséget előre látó törvényszöveget tudjon készíteni. A summum ius gyakorta summa iniuria, sőt olykor summa stultitia is.

Hiszen ha lehetne oly tökéletes törvényszöveget szerkeszteni, mely minden kétértelműséget kizár, a bíróságok ugyanabban az ügyben csak egyféle intézkedést tehetnének s nem volna szükség első esetben főlebbviteli bíróságokra, melyek a jogegységet megóvják; nem lenne szükség a második esetben középponti kormányra, mely rendeletekkel alkot jogot és teremt egyöntetűséget; és nem volna szükség parlamentarizmusra, mely a végrehajtó hatalmat felelőssé teszi ugyan, de működésében szabadabbá és eredményesebbé, mert lehetővé teszi a közálladalm érdekében a törvény betűivel szemben a törvény szellemének az érvényesítését.

Voltak eddig is és vannak ma is világos törvényeink, a melyeket felremagyarítottak s voltak és vannak törvényeink, a melyeknek homályos a szövegük, de a melyek mégis javára szolgáltak a szabadságnak és az alkotmányosságnak.

Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy nem

jó a világos törvény és hogy jó a homályos törvény, vagy a törvénytőlküli állapot.

Jó törvényekre igenis szükség van, de ez nem minden. Intézmények kellene, amelyek a való életbe viszik át az írott malasztot. Intézmények kellene, amelyek növelik a polgárok önértékét, a közdolgok iránt való érdeklődését, férfiakat és nem szolgálkat nevelnek, a társadalmat izmosítják, önszorgásra kényszerítik és buzdítják s ezzel erőteljessé teszik.

Ma a törvényhatósági közgyűlések csak rendkívüli esetekben látogatottak, mert a közgyűlések hatásköre annyira szűk, vagy mondjuk, annyira tág, az ott elintézendő ügyek tárgysorozata rendes viszonyok között annyira hosszú és érdektelen, hogy a közgyűléseket, ha csak nincsen választás, vagy nemzeti ellenállás, jóformán csak a tisztikar és a székhelyen lakók látogatják. Hiszen a költségvetés sem érdekli a bizottsági tagokat, mert nem a saját adójuknak, hanem változatlan jövedelmeknek és állami dotációnak fölhasználásáról van benne szó.

Másként volna ez, ha a törvényhatóság maga volna köteles tisztikarának fizetéséről és egyéb szükségleteinek a fedezéséről gondoskodni.

Az állami dotációval kitartott autonómia nem igazi autonómia. Ilyen autonómia mellett az autonóm élet iránt kihalt minden érdeklődés. Nemcsak megyei számvevőségre és pénztárra, de teljes önmegadózatási jogra és önálló, a kormány utalványozásától független törvényhatósági jövedelemre van szükség. Ezzel lehet növelni a polgárokban az áldozatkészséget, a törvényhatóság ügyei iránt az érdeklődést és lehet biztosítani az ellenállási képességet.

Vissza kell állítani a törvényhatósági véleményező segéd- és kezelőhivatalok választás utján való betöltését vagy az alispán kinevezésére bizni; mert addig, a míg a főispán tölti be ezeket az állásokat, a kinevezett irodai tisztviselők nem a megye, hanem a főispán hivatalnokának tekintik magukat. Holott, ha a közgyűlés választaná, vagy az alispán nevezné ki ezeket a hivatalnokokat, ellenállás esetén a vármegye egész apparátusa bevonható volna az ellenállásba.

Végre a járási képvisellel kombinálva, új alapon kell szervezni a községi képviselöket és hatásköröket is, hogy ellenállás szükségére esetén ne csak a törvényhatóság közönsége és tisztviselői, hanem a községek is hathatósan védelmezzék az alkotmányt. A községek mai szervezete mellett a kevés értelmiséggel bíró nagy- és kisközségek kész eszközei lettek volna a törvénytelen kormányoknak, ha az megkísérelte volna, hogy velök a törvényhatóság mellőzésével rendelkezék. Már pedig a végrehajtás a végső fokon a községek magatartásán fordul meg.

Foglalkozunk ezekkel a dolgokkal, mert az idő sürget és a szomszéd magatartása éppen nem megnyugtató a jövőre. — Azok a hangok, amelyek nemcsak a bécsi keresztény szociálisták táborából, hanem az osztrák delegáció termeiből hangzottak felénk, igen körültekintő és alapos munkára serkentő. Nincs veszteni való időnk.

Dimisszió.

A Bethlen-kollégium ifjúságának évzáró-ünnepe f. hó 24-dikén délután folyt le a várbeli ref. templomban nagy közönség jelenlétében.

Zajzon János vallástanárra szép imája után Fogarasi Albert rektor tartotta meg évzáró beszédét. Szónoki erővel és nagy hatással beszélt a hazafias nevelés eszközeiről s ezek közt első helyre állította a magyar történelem nagyjainak kegyeletes kultuszát. Beszámolt az iskolai év történetének nevezetesebb eseményeiről, az ifjúság tanulmányi előmeneteléről és magaviseletéről s az ifjúság segélyezésére tett jótékony adományokról, melyeket az évi Értesítő ismertetése közben részletesen fel fogunk sorolni.

Jutalmakat kaptak:

I. A gimnáziumban a Kovrig-alapból jeles előmenetelért egyenkint 100 kor. Soós József VIII. g., Sámuel Samu VIII. g., Pap Gyula VIII. g., Szabó Ferencz VII. g., Nemes Miklós VII. g., Kertész Endre VII. g., Gáspár Albert VII. g., Szilágyi Gyula V. g., Farnos János IV. g., Budai Domonkos IV. g. A Jozsiny-alapból jeles előmenetelért 33 kor. Nagy Samu, Baróthi István, Szathmári Lajos VII. g. A Teleki-alapból jeles tanulmányért 16 kor. Farkas Albert VIII. g., Elek István VIII. g., Vásárhelyi László V. g. Jogtörténelmi pályamunkáért 31 kor. Farkas Albert VIII. g. Mennyiségtan-fizikai pályamunkáért 40 kor. Papp Gyula VIII. g. Filológiai dolgozatért 25 kor. Nagy Samu VIII. g. Sámuel Samu 15 kor. Önképzőköri szavalerát 10 kor. Czirner László, Vadas József, Szabó Ferencz és Virágháti Jenő VIII. g. Önképző-pályadíjban Nagy Samu és Farnos Dezső 60 kor. Természtrajzi előmenetelért Vásárhelyi László V. g. 40 kor., Farnos János IV. g. 15 kor., Kóbori József IV. g. 15 kor., Bányai Elemér IV. g. 10 kor. Bogdándy István VI. g. 10 kor. Benkő-Váro-alapból görög pályázaton Szilágyi Gyula V. g. 7 kor. 52 f. Gróf Bethlen Ferencz-alapból rajzért Dezső Miklós IV. g. 16 kor. 45 f., Bauer Antal V. g. 9 kor. 87 f., Darvassy-alapból rajzért Kósa Mihály III. g. 8 kor. 27 f., Birtalan Lajos adományából rajzért Bányai Elemér és Szabó Károly IV. g. 5—5 kor. Bodola István-alapból szépirásért Fülöp István II. g. 26 kor. 32 f., Szabó Károly II. g. 15 kor. 79 f., Agyagási Károly II. g. 10 kor. 53 f., Tornázásban való ügyességért közpénztárból Csizsér Dénes VII. g. 10 kor. Szatmári Lajos VII. g. 10 kor. Ifj. Kovrig Tivadar alapítványából tornázásért 15 kor. Harmat János VI. g. Kovács József g. kereszturi lelkes ajándékából Vadas József 10 kor. Tornakör ajándékából Herepei Árpád 20 kor. Az ifjúsági kör alapjából Szabó András VIII. g. 15 kor., Pávai V. Ferencz VIII. g. 10 kor., Molnár József VIII. g. 10 kor., Herepei Árpád VII. g. 10 kor. Nagy Samu VII. g. 15 kor. Nemes Miklós VII. g. 10 kor. Gáspár János főgondnok ajándékából Kertész Endre VII. g. 20 kor. fizikai pályamunkáért, Vásárhelyi László V. g. 7 kor. 52 f., görög nyelvi pályázatért, Elek István VIII. g. 10 kor. egyházi énekért,

Boér Lajos II. g. ugyanezen okból 5 kor. Sáska László II. g. 3 kor. Ungerpek János V. g. tornáért 5 kor. Dr. Jenei Elek adományából a magyar irodalomban való kitűnésért 20—20 kor., Szabó Ferencz VII. g. és Elek István VIII. g. Ifjúsági dalárda alapból Szabó András VIII. g. 8 kor. 93 f.

II. A tanítóképző-intézetben módszertani dolgozatért 25 kor. Tóth József IV. é. történelmi dolgozatért Zsigmond Ferencz III. é. 15 kor., Zselyki Ferencz III. é. 10 kor., természettani dolgozatért Sallak János IV. é. 10 kor., önképzőköri munkásságért Tóth József IV. é. 12 kor., Molnár Vilmos III. é. 16 kor., szabad előadásért 10 kor. Tóth József IV. g. szavalerátért Molnár Vilmos III. é. 15 kor., Bartha Lajos IV. é. 10 kor., hegedűjátékért Kiss Zsigmond IV. g. 10 kor., zongoráért Székely Lajos III. 10 kor., Kállai Ernő II. 8 kor., orgonáért Bartha Lajos IV. 10 kor., ugyanő Felméri Sándor tanár ajándékából 10 kor., Pallós István tanár ajándékából 10 kor. szepirdalmi dolgozatokért Tóth József IV. — Tornázásért Bartha Károly II., Kiss Ferencz II., Török Árpád I. és Tollas Árpád IV. 8—8 koronát. Rajzért 5—5 koronát Boga László I., Barabás Gerő II., Folbert Béla III. és Sallak János IV. é.

A dimisszió után az ifjak kikapták a második félévi értesítőjüket és a nyolcadik osztálynak kivételével, kik f. hó 25—27. napjain teszik a szóbeli érettségi vizsgálatokat, eltávoztak városunkról, hogy kipihenék a két havi szüneten fáradságukat. Isten áldása legyen pihenésükön!

Adókirovő-bizottság Nagyenyeden.

Az 1905—1907. évi ciklusra alakított nagyenyedi adókirovő-bizottság üléseit folyó évi június hó 25-én megkezdette.

Elnöke: Dr. Szaniszló Albert.

Tagjai: Deli Ödön, ugys mint helyettes elnök; ifju Winkler János, Gráf János és Vinczenti Miksa. Póttagok: Dunai Albert, dr. Garda Kálmán, Csató Ferencz, Horváth László.

Kincstári előadó: Kóródy István pénzügyi fogalmazó. Bizottsági jegyző: Texe János.

Az ülések helye: a nagyenyedi polgári leányiskola tornaterme.

Hivatalos órák: délelőtt 8—12-ig, délután 2—4-ig.

Nagyenyed város adózóira nézve a következő tárgyalási sorrend lett megállapítva: 1906. július hó 9-én asztalosok, ácsok, bádigosok, bérkocsisok, borbélyok, butorkereskedők, czipészek, csizmadiák, cukrászok.

1906. július hó 10-én: élelmezők, eczetkészítők, fényképészek, fürdők, fuvarosok, kádárok, kesztyűsök, kéményseprők, kenyérsütők, cselédszerzők, kantinosok, kerekesek, kovácsok, kőművesek, lakatosok, mészárosok és hentesek, órák és ékszerészek.

1906. július hó 11-én: szabók, szijgyártók, timárok, útépitők, dohány- és sóárusok, szatócsok, mézeskalácsosok, kereskedők.

1906. július hó 12-én: szén-, fa-, gyolcs-,

SÁMSON JAKAB

Telefon 423.

uri szabó

Telefon 423.

KOLOZSVÁRT, Egyetem-u. 2.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

honi, angol, scoth és francia különlegességekben

FÉRFI RUHÁK a legmodernebb szabászat alkalmazásával, saját műhelyében készítettnek. 12 48—105

val, saját műhelyében készítettnek.

Gyors és pontos kiszolgálás!

Gyors és pontos kiszolgálás

ruha-, könyv-, esont-, rongy-, üveg-, porcellán-kereskedők, kosárfonógyár, tojás-kereskedők, korcsmárosok és pálinkamérők.

1906. július hó 13-án: vendéglősök, piperüzletek, postaszállítás, szülésznők, biztosítási ügynökök, gyógyszerészek, orvosok, ügyvédek, bérlők és takarékpénztári jutalékosok.

1906. július hó 14-én: az 1905. év folyamán keletkezett üzletek.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Személyi hírek.** Papp Tibor, a máramarosszigeti jogakadémia igazgatója, a közoktatási kormány képviselőjében, f. hó 25-én a Bethlen-kollégium érettségi vizsgálatára városunkba érkezett. — Dr. Wartmann Gyula, a porosz rajnamenti Geisenheimi szől. és bor. szakiskola igazgatója, dr. Bernátsky a közp. szől. és kísérleti állomás adjunktusának kíséretében, magyarországi tanulmányuton van s ez utjában erdélyrészi szőlészetünk s különösen boraink tanulmányozása céljából, f. hó 25. [26-án Nagyeneden és Gyulafehérvárt tartózkodott. — Mánási Miklós türi állami anyakönyvvezető ezen állásáról lemondván, addig míg ezen állás betöltetnek, a hivatali helyettesítéssel, a székhely hetenként két ízben való látogatás kötelezettsége mellett, Muntean Simon balázsfalvi anyakönyvvezető biztatott meg. — A fagadi körjegyzőjévé Márton Béla választatott meg.

— **László napja.** Folyó hó 27-dikén nagy társaság üdvözölte dr. Varró Lászlót, városunk polgármesterét és Uray László fegyintézeti igazgatót. Ez üdvözlésekhez öszinte jó kívánságainkkal mi is örömmel csatlakozunk.

— **Vendégeink.** A főispáni beiktatáson való részvételüket eddig bejelentették: Ifj. Ugron Gábor dr. főispán Nagyszőlős (Ugocsa m.) Küffer Béla dr. Budapest. Szilágyvármegye küldöttségében: Kaizler György dr. főispán, Szentkirályi Zoltán orsz. képviselő, Vaska Gyula, Brandt Viktor földbirtokos, Bedő Béla szolgabíró, báró Diószeghy Zsigmond polgármester, Bay Ferencz főszolgabíró, Pálinkás Endre, Kavassy Sándor, ifj. Nagy Sándor, Lázár Géza, K. Nagy Béla, Jeney István főmérnök, Papp Miklós földbirtokos. Szilágyvármegye diósadi kerület függetlenségi 48-as Kossuth pártja küldöttségében: Brandt Viktor titkár és 12 földmives gazda. Szász Zsombor orsz. képviselő Budapest. Dr. Barcsay Andor orsz. képviselő. Kulin Imre kir. törv. elnök Erzsébetváros. Miksa Imre orsz. képviselő Budapest (Hadrév). Kuzskó István Kolozsvár. Gr. Üchtritz Amade Emil dr. orsz. képvis. Budapest. Dr. László Mihály orsz. képvis. Budapest. Fernbach Károly főispán Zombor.

— **A főispáni beiktatás** alkalmával a vármegyei közgyűlési terem karzata a hölgyközönség részére tartatott fenn. Számozott karzat-jegyek Cirner Ákos vm. aljegyzőnél jegyezhetők elé s a jegyek szombatn d. e.

adatnak ki a vármegye házának jegyzői iroda helyiségében. Férfiak a karzatra nem bocsátatnak fel.

— **Kérelem városunk közönségéhez.** A városi díszítő-bizottság nevében tisztelettel felkérjük városunk közönségét, hogy e hó 30-án délelőt 8 órára lakásukat lobogóval, szőnyeggel, virággal, zöldgalylyal feldíszíteni sziveskedjenek, hogy báró Kemény Árpád főispán ő méltóságának fogadtatása e dísz által is ünnepélyesebbé tétessék.

— **Érettségi és tanképesítő vizsgálatok** folynak a Bethlen-kollégiumban. Az érettségi vizsgálat elnöke Gáspár János főgondnok, orsz. képviselő; az egyházkerületet Jancsó Sándor lelkész, a közoktatástügyi kormányt Papp Tibor jogakadémiai igazgató képviselte. A tanképesítőn az elnöki tisztelet br. Bánffy Kázmér főiskolai gondnok teljesíti; az egyház részéről jelen volt Tóth Miklós vm. árvászeki elnök. Érettségi vizsgálatra jelentkezett 33, tanképesítőre 25; a vizsgálat szép eredményt jósol, erről s a tanképesítő eredményéről lapunk jövő számában referálunk.

— **A nagyenyedi róm. kath. „Oltár-Egyesület“** 1906. július hó 1-én (vasárnap) d. u. 4 órakor rendes havi gyűlést tart, melyre a tagokat ez uton is meghívja az elnökség.

— **A sorozás Nagyeneden** szabályszerűen lefolyt a következő eredménnyel: állított III. korosztályu 21, II. 23, I. 44, összesen 88. Soroztatott 16, önként jelentkezett szolgálatra az exlex alatt 22.

— **Hűsfogyasztási szövetezet.** Örömmel értesültünk, hogy ismételt felszólalásaink jó eredménye már jelentkezni kezd. A fogyasztási szövetezet tárgyalásokat folytat ezen égetően sürgető kérdés rendezésére vonatkozólag.

— **Éjjeli lövöldözés.** A Sisak vendéglőben mulatott f. hó 25-én éjjel a Két Hattyu szálloda fizető és felszolgáló-pinczére. Mulatság közben összeszólalkoztak egy más asztalnál ülő vendéggel. Csak a vendéglős közbelépésének volt köszönhető, hogy az összeszólalkozás nem fejlődött már is verekedéssé. Az egyik pinczér, ki összeszólalkozás közben is leszurással fenyegette ellenfelét, a vendéglőből távozva pedig lesbe állott és a városháza előtt megtámadta a mit sem sejtő ellenfelét. Egy néhány csattanós válasz után futásnak eredtek a támadó pinczerek. A főpinczér, a menekülő felszolgáló pinczér üldözője után lőtt, a véletlen folytán azonban nem a célzottat találta, hanem éppen pinczér kollégáját, ki alig néhány lépést téve a lövés után összerogyott. A gyorsan megérkező orvosi segély folytán a pinczér hátába furódott golyó eltávolítottatott úgy, hogy a sebesült már másnap minden veszély nélkül fennjárhatott. Érdekes az esetre vonatkozólag, hogy a verekedés alkalmával többször hallatszott a rendőrért való kiáltozás, de sajnos hasztalan, dacára hogy éppen a városháza előtt történt az incidens.

— **A kártya.** A városban levő két kártyabarlangra, melyek oly sok szegény család tragikus sorsának okozói, felhívjuk a hatóság figyelmét. Az egyikben a mult

éven szomorú véget ért egy szép reményű diák, ki kártyaveszteségei következtében agyonlőtte magát. Nem tudjuk, volt-e ebben az ügyben akkor vizsgálat; de azt tudjuk, hogy vétkes mulasztás az ilyen barlang tulajdonosát büntetlen hagyni. Ugy vagyunk értesülve, hogy a f. hó 25-dikén éjjel történt lövöldözés és életveszélyes támadás szintén kártya-afférból keletkezett.

— **Tulipánkönyv.** A Bethlen-kollégium ifjai aláírásukkal kötelezték magukat, hogy a magyar ipart és minden hazafias mozgalmat egész életükben lelkesen támogatni fognak. Az aláírások emlék-könyv alakjában összegyűjtve örök emlékül a történelmi gyűjteményben fognak elhelyeztetni. A derék ifjuságot ezen nemes elhatározásáért örömmel üdvözljük. De egyszersmind azon tanárkart is, melynek nevelői működéséről ilyen szép bizonyítékok tanuskodnak.

— **Véres verekedés.** A sorozás alkalmával berugott feleynedi, muzsinai és havasi ujonczok összeverekedtek. Midőn a rendőrség közbelépésének sem engedtek, sőt támadólag léptek fel, kénytelen volt a rendőr oldalfegyverét használni és így történt, hogy egyik duhajkodó betört fejfel esett össze.

— **Kiállítás Tordán.** A magyar társadalom kebelében mind jobban érezhető nemzeti ébredés a tordai Magyar Védő Egyesületben azt az elhatározást keltette föl, hogy a honi ipar fejlesztése és föllendítése érdekében az ország Erdély részéből fölélt magyar gyártmányok és kézmű iparmunka készítményekből bethleni gróf Bethlen Bálint, Torda-Aranyos vármegye főispánja védnökségével az állami gazdasági telepek és a vármegyei gazdasági egyesület közreműködésével — alkalmi vásárral egybekötött — gazdasági és iparmunka kiállítást rendez. E törekvés célja: alkalmat nyújtani a fogyasztó-közönségnek mindannak szemlélésére, amit hazarészünkben a magyar termelő előállíthat és amit a gyári és kézműipar köréből hazai iparosaink elkészíteni s megalkotni képesek. Elhatározása azon a meggyőződésen alapszik, hogy gyakori kiállítások és alkalmi vásárok rendezésével kell megismertetni a használható hazai iparcikkeket s a jóra való és törekvő iparosok alkotó munkakedvét és képességét kitüntetéseik és jutalomdíjakkal kell fokozni s irányítani. Ezen föladatok tudatában a Tordán 1906. évi október 1, 2, 3, 4, 5 és 6-ikára tervezett közhasznú és a honi iparunkat ismertető iparmunka kiállítás részvételére és látogatására felhívjuk hazarészünk hazafias közönségének szíves és partfogó érdeklődését. A kiállítandó tárgyak bejelentésére határidőül a folyó évi 1906. július 20-ik napja tűzetik ki, mely időpontig a bejelentés postára feladandó. A résztvevő szándékozó iparosaink különös figyelmébe ajánljuk, hogy a kiállítás rendező-bizottsága a tárlaton leendő elhelyezkedést a magyar királyi kereskedelemügyi miniszter által kiadott hivatalos czimtár utmutatása szerint a következő 12 csoportra tervezte u. m.: I. Vas- és fémipar, II. Gép, közlekedés és villamossági ipar, III. Bányászat, mész, mágnesit, gipsz, cément, agyagáru és üvegyártás, IV. Faipar, V. Bőr, sörte és szőripar, VI. Fonó és szövőipar, VII. Ruházati ipar,

Kész nemzeti színű zászlók ruddal, lándzsával, rojttal és bojttal felszerelve legalönyösebb árban

TÁNGEL JÓZSEF cég üzletében
NAGYENYEDEN szerezhető be.

VIII. Papiros ipar, IX. Élelmezési ipar, X. Vegyészeti ipar, XI. Sokszorosító ipar, XII. Vegyes ipar: (Haziipar női kézimunkával).

— **Népevelés.** Vármegyénk kulturális érdeke kívánja, hogy az ezelőtt két évvel megszűnt egyesületi tanügyi lap, az „Alsó-fehérvármegyei Tanügy,” új életre keljen. Vármegyénkben kulturális tekintetben, — bár megvallva az igazat — a kultusz-tárca meglehetősen gondoskodott a többi vármegyékhez arányitva állami iskolákról, mindamellett a nép igazi fejlesztése érdekében az iskolán kívül nagyon kevés tétetett. Ennek okát egyrészt a czélok nál egyénenkénti különfeleség okozza, másrészt a lokális viszonyokhoz mért társadalmi, faji és individuális viszonyok és ismeretekben való tájékozatlanság éppen az együttműködésnek, mint egyesületnek van legnagyobb hátrányára. Igaz, sok apróbb-nagyobb tanügyi lapunk van ország-szerte, sőt jó is van a sok között: de alkalmas-e nálunk p. o. a szociális érzék kellő irányítására egy Debreczenben, vagy éppen Budapesten szerkesztett népevelő lap? Egyformán bánhatunk-e a pesti textilgyáripari munkással, a földéhes csabai paraszttal s a blezsenyei fanatizálttal? Ne feledjük! a nevelés helyhez is kötött. A közös együvértartozandóság érzete, az együttműködés szükségessége; az erős magyar szellemben való összeható tevékenység; az ambíció fokozása; a territorialis helyeken való előhaladás vagy visszaesésről való beszámolás; a nagyközönségnek a nevelői tevékenységbe való bevonása; stb. mind-mind olyan tényezők, melyek vármegyénkben feltétlenül szükségessé tennék egy tisztán nevelésügygel foglalkozó lapnak a lehető legrövidebb idő alatt, való létesítését, illetve a megszüntetnek új szellemben, újra való megindítását!

— **Magyar társaság kirándulása Bukarestbe.** Marosvásárhelyt dr. Sebess Dénes országgyűlési képviselő elnöklete alatt alakult társadalmi bizottság kezdeményezésére július 6-án 300 főből álló társaság gyűl össze Brassóba és indul másnap reggel külön vonattal Bukarestbe. Az erdélyrészi magyar társadalom intelligenciája csoportosul e társaságba köztük 15 országgyűlési képviselő. A cél a bukaresti román nemzeti kiállítás és Románia közgazdasági viszonyainak tanulmányozása. A társaság egy jó része a fekete-fengeri és dunai kikötőket, hazajövet pedig Románia moldvai részét is bejárja. Ez a tömeges látogatás magyar részről egyben kezdet is akar lenni a közöny megtörésére, mely a szomszédos két nemzetbeli társadalom között eddig fennállott. A társaság a kiutazáskor Sinaiban 5 órát tölt s hazajövet Tusnád székely-fürdőn tart pihenőt. A társaság fogadására Bukarestben, Braillában és Galatzon bizottságok alakultak. A társaság tagjai feláru kedvezményes jegyekkel utazhatnak.

— **Felhívás előfizetésre.** A „Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Rékszénvénnyársaság” megszerezte Szabó Jenő kézdivásárhelyi református pap „Magyar szívvél” című alatt egybegyűjtött és sajtó alá rendezett verskötetének kiadási jogát. Szabó Jenő közel 25 éve már, hogy a magyar poéták illusztris gárdájába lépett. 1892-ben megjelent „Versek” és 1896-ban megjelent „Ujabb versek” című kötetét úgy a hazai sajtó, mint az olvasó közönség nagy rokonszenvvel fogadta. „Koronázási ódáját” a magyar t. akadémia dícsérettel tüntette ki. Most újabb tíz évi gyűjteményének kiadását vállalták m. g. u. r. Ennek a gyűjteménynek minden verse visszhangra fog találni minden igaz magyar ember lelkében. Négy száz esztendő küzdelmeinek soha el nem haló dícsősége, négy száz esztendei elnyomatásnak soha el nem haló keserősége, négy száz esztendei véraldozatoknak komor, fenséges gyásza mind benne sir a Szabó Jenő verseiben. Igaz rajongás a nemzeti függetlenségért, szilaj dac, viharzó szenvedély az önkényvel, a jogtiprással szemben, nemes harag az eltörpült korszak bünei felett; jellemzik ezt a verskötetet. Az itt-ott elvegyülő családi versekben pedig a hamisítatlan érzések jóleső melegsége érinti lelkünket. A közönség igaz gyönyörűséget talál majd a Szabó Jenő „Magyar szívvél” című kötetében, a magyar ifjuságra pedig éppen nevelő hatása lesz annak. Szabó Jenő „Magyar szívvél” című verskötetete legközelebből körülbelül 11—12 ivnyi tartalommal, díszes, modern alakban meg fog jelenni. Ára fűzve 2 korona, diszkótesben 3 korona lesz. Bolti ára drágább. Előfizetési pénzek a „Kézdivásárhelyi Könyvnyomda Rékszénvénnyársaság” címűre Kézdivásárhelyre küldendők.

— **Középiszkolák reformja.** Latin-görög helyett angol-német című Timon Zoltán aradi tanár egy fűzetben reformot ajánl, melyről azt hiszi, hogy talán segít oktatásügyünknek annak a kországán, melyet „középiszkola” név alatt dedelgetnek érthetetlen melegséggel azok, akik még mindig nem látják, hogy holttestet ápolnak, mely nemesak maga hullá, de oktatásügyünk élni akaró és élni mindenképpen jogosultabb intézményét is fojtogatja. A fűzet a baj gyökeréig hatol, kutatja és megtalálja a baj nem egy forrását, a rossz tanítási rendszert, a tulterhelést, haszontalan és idejüket és időket mult tantárgyak makacs fentartását, életrevaló, modern és szükséges tárgyak elhanyagolását s mindezek következményeképpen a középiszkolai oktatás teljes sikertelenségét. A szerző a középiszkolai oktatás czeljának vezérkedő elemek, nem tudósok képzésének szempontjából vizsgálja a kérdést és reformképpen ajánlja — bizonyos átmeneti intézkedések után — a klasszikus nyelvek törlesztését, helyettük az angol és német nyelv igazán czélszerű tanítását, a történelem mo-

dern szellemű előadását, egészségtan beható tanítását és testi nevelést, szépérzék fejlesztését. A fűzet sok találó megjegyzést tartalmaz a részletkérdésekben is, ostromozza a mai vizsgálati rendszert és hangsúlyozza a jellem fejlesztését. Kapható a szerzőnél Aradon másfél koronáért.

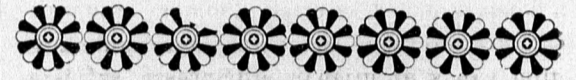
— **Törvény a gyermekek dohányzása ellen.** A lordok házában érdekes törvényjavaslatot tárgyaltak a napokban. A törvényjavaslatnak az a czélja, hogy a zsengekoru fiuknak a dohány élvezetét megtiltsa. Hasonló törvényt hoztak pár év előtt, még pedig az alkohol ellen, amely szerint törvényes következmények terhé alatt megtiltották, hogy 16 éven aluli gyermekek szeszes italt fogyasztsanak, vagy nekik ilyen adjanak.

SZERKESZTŐSÉG:

Dr. Garda Kálmán, Török Bertalan, Dr. Varró László.

Kiadó:

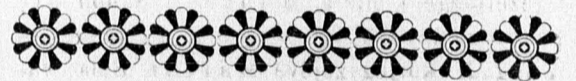
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár részv. társ.

Eladó ház.

Tövis-utca 41. számú ház
eladó.

Értekezhetni Tövis-utca 48. szám alatt.

ELADÓ!

Egy teljesen új KERÉKPÁR
(bicycli) olcsó árban.

Értekezhetni:

ÉPÜLETLAKATOSÁRUGYÁRNÁL
Nagyenyed.

Nyavalyatörés!

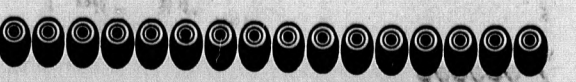
Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved; kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szab. Hattyu gyógyszer-tár által Majna-Frankfurt. 685 41—52

NAGY JENŐ

szájpad nélküli műfog-speczialista
KOLOZSVÁRT, Wesselényi M.-u. 6. sz.

Készít szájjpadnélküli természetesen szilárdan álló fogakat
16 koronáért. 48—104

Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T. NAGYENYEDEN.

Alaptőke 200,000 korona.

Alaptőke 200,000 korona.

Leszámitol 6 hónapi lejárattig terjedő váltókat a legelősebb kamattal mellett.

Betáblázás mellett adott kölcsönök után 500 koronán felül 6 1/2 % -ot számít.

Törlesztéses kölcsönöket nyújt 500 koronától kezdődőleg már 4 1/2 % alapkamattal földbirtokra, a becsérték feléig.

Vásárol és elad értékpapírokat idegen számlára.

Régibb és magas kamatu jelzálogkölcsönöket igen előnyös feltételek mellett konvertál s mindennemű ilyen ügyeket a leggyorsabban bonyolít le.

Bevált értékpapír szelvényeket és sorsolt értékeket. 20 51—104

Betétek után naptól-napig 4 1/2 % -ot fizet.

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t.

Alaptőke: 300.000 kor. Tartalékalap: 157.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhitelei pénzintézetek részvényeire.
Vásárol és elad értékpapírokat.
Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.
Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltókat az összeg nagysága szerint 5 $\frac{1}{2}$ %, 6%, 6 $\frac{1}{2}$ % mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számítol le.
Betétet 4 $\frac{1}{2}$ % kamattal mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

19 51—104

CSEKÉLY HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE.

ajánlunk kitűnő szerkezetű
grammofonokat és fonográfokat, hegedűket és egyéb vonós hangszereket, czimbalmokat, cziterákat és harmonikákat
valamint sok más hangszert.

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED
hangszerosztálya
Budapest, VI., Andrassy-út 17.

Gazdagon illusztrált hangszerárjegyzék
— kívánatra ingyen és bérmentve. —

Szolid kiszolgálás! Jutányos árak!

Tavaszi és nyári idényre ajánlja

BERKOVITS BÉLA

a most újonnan megérkezett

női, férfi-, fiu- és gyermek-ruháit.

A legújabb divatu

angol raglán kabátok, férfi-, fiu- és gyermek-ruhák.

Valódi angol és gácsi ruha- és felöltő-szövetek.

Minden fajta, női, férfi-, fiu- és gyermek-czipők,
kizárólag kézimunka.

Mérték utáni megrendelések saját szabóműhelyemben a legdivatosabb kivitelben 24 órán belül eszközöltelek.

Becses pártfogást kér

BERKOVITS BÉLA
férfi divat üzlete, Nagyenyed, Főtér 3.

10 51—104

Dús választék minden cikkben.

Czipőkben kizárólag kézimunka!!!

Czipőkben kizárólag kézimunka!!!

Értesítés.

Van szerenésém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

Nagyszabeni földhitelintézet

részéről Kolozs és több szomszédos megye területére

ingatlan jelzálog kölcsönök

„kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg.

Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgálatára legyek.

Bármilyen felvilágítással, utbaigazítással készségesen díjmentesen szolgállok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő eszabító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek“, — amelyek ilyenmő jelzálogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülui, mert ezek eljárása teljesen megbízhatlan, időt vesztő és minden esetben, akár eredményes akár nem, terhesen költséges. 22 24—26

Teljes tisztelettel

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

113 18—50

Brassói Portland-Cement-

gyár, Brassóban. Nagyenyeden kapható Klemm Pál úrnál Szentkirály-utca 128. sz.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.